

Investicijų portfelio išskaidymas anksčiau ir dabar

Artūras Milevskis, FPJ „Synergy Finance“ investicijų konsultantas, „Investavimas.lt“ lektorius

Pradėdami investuoti dauguma investuotojų daro esminę klaidą – užuot numatę asmeninius investavimo tikslus bei riziką atitinkantį investicijų portfelio paskirstymą, dažniausiai investuoja į ypač didelės rizikos finansines priemones, pvz., besivystančių rinkų mažų kompanijų akcijas. Tokį investuotojų elgesį galima paprastai paaiškinti – norima kuo greičiau uždirbti kuo daugiau.

Investicijų diversifikavimą galima paaiškinti labai paprastai: nelaikyk visų kiaušinių viename krepšyje.

Tačiau toks elgesys dažniausiai priveda prie ypač didelių nuostolių, kurie kartais gali siekti ir 80 %. Tokie nuostoliai priverčia arba visiškai palikti šią veiklą, arba tikėtis, kad kada nors ateityje tos investicijos atgaus prarastas pozicijas. Kartais tos dienos gali tekti laukti ilgiau kaip 30 metų!

TINKAMAS TURTO PASKIRSTYMAS

Taigi, galima drąsiai teigti, kad užuot bandę atrinkti „perspektyvias“ investicijas, investuotojai pirmiausia turėtų nusistatyti investavimo tikslus bei riziką atitinkantį investicijų portfelį. Kaip tą padaryti?

Iš esmės kiekvienas turi nuspręsti, kokią dalį investicijų portfelio paskirti saugioms ir kokią rizikingoms investicijoms. Turėdami realius lūkesčius, t. y. kokių rezultatų galima laukti per įvairius investavimo laikotarpius, ir atitinkamai paskirstę investicijų portfelį, investuotojai gali tikėtis, kad padarys daug mažiau klaidų ir pasieks užsibrėžtus tikslus.

Toliau pateikiami trijų skirtingų investicijų portfelių, kur kiekvienas skiriasi tikėtiniu pelningumu bei rizika, paskirstymas. Pirmiausia konservatyviausias investicijų portfelis, kur 70 % investuojama į saugias finansines priemones, o likusi dalis rizikingai. Tokio portfelio pagrindinis tikslas – turimo turto vertės išsaugojimas.

Konservatyvi strategija

Antroje vietoje – subalansuotas investicijų portfelis, kur saugios ir rizikingos investicijos paskirstytos po lygiai. Tokio portfelio pagrindinis tikslas – subalansuotas turimo turto vertės didinimas.

Subalansuota strategija

Ir galiausiai agresyvus investicijų portfelis, kur 70 % investuojama į rizikingas finansines priemones, o likusi dalis saugiai. Šio portfelio pagrindinis tikslas – investuoto kapitalo maksimalus prieaugis per ilgą laiką.

Agresyvi strategija

Yra ir daugiau turto paskirstymo variantų, tačiau šiuo atveju norėta išlaikyti paprastumą.

KUR INVESTUOTI, BE AKCIJŲ IR OBLIGACIJŲ?

Jau užsiminta apie saugias ir rizikingas investavimo priemones. Dažniausiai saugiomis investicijomis laikomos pinigų rinkos priemonės (indėliai, pinigų rinkos fondai ir pan.) bei obligacijos (trumpo termino valstybinės obligacijos).

O prie rizikingų investicijų dauguma iš karto priskirs akcijas. Jei kiekvienas pradedantysis investuotojas nuo pat pradžių teisingai paskirstytų asmeninį investicijų portfelį tarp šių dviejų turto klasių, tai jau būtų didelis žingsnis į priekį. Pats paprasčiausias būdas tai padaryti yra vadinamasis amžiaus metodas. Pagal jį kiekvienas investuotojas į saugias finansines priemones turėtų investuoti tokią dalį portfelio, koks yra jo amžius, o likusią dalį paskirti rizikingoms turto klasėms.

Tačiau, be minėtų dviejų pagrindinių turto klasių, kiekvienas iš mūsų dabar jau galime investuoti į daug platesnį turto klasių

spektrą, pvz., nekilnojamąjį turtą, žaliavas, auksą ar net tam tikros alternatyvos strategijas, kaip valiutos ir pan. Taigi galiausiai kiekvienas investuotojas savo investicijų portfelį gali nukreipti į saugias (pinigų rinkos priemonės bei obligacijos) ir rizikingas finansines priemones (akcijos, nekilnojamasis turtas, žaliavos, auksas).

KODĖL REIKIA PLAČIAI IŠSKAIDYTI INVESTICIJAS?

Dabar kiekvienas turėtų pateikti elementarų klausimą: o kam to reikia? Atsakymas taip pat būtų labai paprastas – išskaidymas, investavimo profesionalų kalba kalbant, diversifikavimas. Kam neteko girdėti šio žodžio, jį galima būtų paaiškinti taip: nelaikyk visų kiaušinių viename krepšyje.

Tačiau kalbant apie išskaidymą su pradedančiaisiais investuotojais galima pastebėti, kad daugumos suvokimas šiuo klausimu klaidingas. Pavyzdžiui, manoma, kad jei investuojama į skirtingas toje pačioje šalyje veikiančių bendrovių akcijas, tai jau yra išskaidymas. Arba jei investuojama į dvių kaimyninių šalių obligacijas, tai irgi yra išskaidymas. Tačiau taip dažniausiai nėra. O pats blogiausias pavyzdys, kai investuojama į dvių valdymo bendrovių arba bankų tą pačią investavimo kryptį propaguojančius fondus. Taip, tokį portfelio išskaidymą galima vadinti išskaidymu tarp valdytojų, tačiau tai nėra tikrasis išskaidymas.

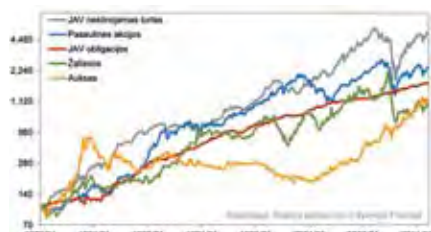
TIKRASIS IŠSKAIDYMAS

Kalbant apie investicijų portfelio tikrąjį išskaidymą reikia kalbėti apie tris esminius dalykus: riziką, sąryšį (koreliaciją) ir galimą uždarbį (pelningumą).

Investicijų portfelio išskaidymas – tai rizikos valdymo metodas, kai į portfelį įtraukiama daug skirtingų turto klasių, kurios pasižymi neigiamu arba artimu 0 ryšiu. Geriausia, kad pasirinktos turto klasės per ilgą laiką pasiektų teigiamą grąžą, tačiau per trumpą periodą jų generuojami pinigų srautai neturėtų ryšio. Būtent dėl to siūloma į investicijų portfelį įtraukti ne tik standartines turto klases – akcijas ir obligacijas, bet ir mažiau paplitusias turto klases, pvz., nekilnojamąjį turtą, žaliavas ir auksą. Taigi, pagrindinis išskaidymo elementas yra menkas finansinių priemonių ryšys.

Pvz., pateiktame grafike vaizduojamos 5 minėtos turto klasės. Galima aiškiai matyti, kad per ilgą laikotarpį jos visos brangsta, tačiau skirtingais trumpais periodais visų jų pokyčiai skiriasi.

Turto klasių kainos dinamika

Tačiau kalbant apie išskaidytą investicijų portfelį nereikia tikėtis, kad jo rezultatai bus labai įspūdingi. Esminis investicijų port-

felio išskaidymo uždavinys – sumažinti bendrą investicijų portfelio riziką nesumažinant pelno. O investicijų pelningumo papildinimas yra tik antrinis uždavinys.

KODĖL PADĖTŲ INVESTAVIMAS Į „NAUJASIAS“ TURTO KLASES?

Galima teigti, kad investuojant į akcijas dalyvaujama ekonomikos augime, tačiau jei ekonomika pereina į recesiją, daugumos akcijų kainos mažėja. Tokiu metu gali pagelbėti obligacijos, kurių palūkanos pastovios. Tačiau ką daryti, jei staiga pradeda didėti infliacija, įvyksta valiutų devalvacija, staiga pašoka naftos kaina arba tam tikroje pasaulio dalyje prasideda karinis konfliktas? Šiais atvejais vien tik akcijų bei obligacijų turėjimas nėra geriausia alternatyva.

Investuotojai pirmiausia turėtų numatyti investavimo tikslus.

Tarkime, didėjant infliacijai realūs obligacijų galimi uždarbiai dažniausiai būna neigiami, akcijos taip pat nėra pati geriausia apsauga nuo staigaus kainų didėjimo, tačiau jei tam tikrą dalį investicijų portfelio esate paskyrę nekilnojamajam turtui, žaliavoms arba auksui, tai galima tikėtis daug palankesnių rezultatų.

Kitas pavyzdys būtų didėjančios degalų kainos. Labai dažnai tai neigiamai veikia bendrovių pelną, nes didėja transportavimo išlaidos, dėl to smunka ir tų bendrovių akcijų kainos. Tačiau jei investicijų portfelyje yra energijos žaliavų, tai didėjant jų kainai atsiveriamas neigiamas akcijų kainų pokytis. Ir galiausiai tokiais atvejais, kai pradeda galvoti apie finansų sistemos užšalimą, valiutų nuvertėjimą ar panašius kataklizmus, dauguma investuotojų lėšas persikirsto į auksą.

DVIEJŲ PORTFELIŲ PALYGINIMAS

Galiamas atėję laikas palyginti, kaip būtų sekęsi 30 metų investuotojui, jei savo portfelį jis būtų išskaidęs pagal „senąjį“ ir „naująjį“ metodus.

Pagal pirmą variantą jis 30 % portfelio investuoja į JAV vidutinio termino obligacijas, o likusius 70 % – į pasaulinį akcijų indeksą. Pagal antrą variantą 30 % investuoja į JAV vidutinio termino obligacijas, o likusią 70 % portfelio dalį išskaido per 4 minėtas rizikingas turto klases: 35 % skiria pasaulio akcijų indeksui, 17,5 % – JAV nekilnojamojo turto investiciniam fondui, 8,75 % – bendriniam žaliavų indeksui, 8,75 % – auksui (kad būtų aiškiau, paskirstymas elementarus: 50 % – akcijos, 25 % – nekilnojamasis turtas, 25 % – žaliavos, kur po 50% skiriama bendriniam žaliavų indeksui ir auksui).

Lyginami šių dviejų portfeliių istorinius rezultatus nuo 1976 iki 2012 m. matome, kad plačiau, pagal „naująjį“ metodą, išskaidytas investicijų portfelis pasiekė abu iš-

nukelta | 34 p.

Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai

TARPTAUTINĖ PARODA ALYTUS 2012

Prsidėjo dalyvių registracija į 7-ąją tarptautinę parodą „Alytus 2012“ Alytuje. Registracija vyks iki gegužės 25 d.

Paroda vyks birželio 12-14 d. Alytaus Sporto rūmuose ir aikštėje prie rūmų, Naujoji g. 52 LT-62381, Alytus

Organizatoriai:

Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai
Alytaus miesto savivaldybė
UAB Ekspozicijų centras
Euroregiono „Nemunas“ Marijampolės biuras

Laukiame šių sričių dalyvių:

- pramonės, naujausių technologijų, alternatyviosios energetikos,
- švietimo, mokslo, auštųjų technologijų kūrėjų
- paslaugų, turizmo, kaimo turizmo, tautodailės,
- kultūros, etnokultūros, kulinarinio paveldo, suvenyrų gamybos ir pardavimų,
- statybos, statybinių medžiagų bei statybų technologijų, įrengimų,
- žemės ūkio produkcijos, ž.ū. technikos,
- meno dirbinių kūrėjų, amatininkų,
- kita veikla užsiimančių įmonių ar fizinių asmenų.

Parodos metu vyks verslo kontaktų mugė bei konferencija.

Įmonių pageidavimu suteikiama galimybė papildomai organizuoti Jūsų įmonės produkcijai pristatyti skirtus seminarus, bei savo stendui pristatyti kultūrinę programą bei reklamą (žodinę ar vizualinę) parodos metu arba parodos kataloge.

Parodos lankymas nemokamas

Kasmet parodą aplanko apie 15-20 tūkst. žmonių. Ji yra įtraukta į miesto gimtadienio, kuris švenčiamas birželio 15-17 d., renginių programą

Telefonai pasiteirauti:
8-315 73366; 8-618 39098

Daugiau informacijos: www.ccc.lt

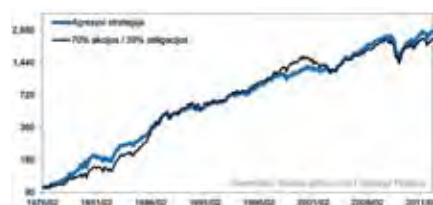
atkelta iš 33 p.

skaidymo tikslus. Pirmiausia pasiekė 0,4 % didesnę investicijų pelną, o šio portfelio rizika, vertinant ir pagal standartinį nuokrypį, ir pagal maksimalų kritimą nuo piko, buvo mažesnė. Ir nors pažvelgus į abiejų portfelių istorinius grafikus labai didelio skirtumo nematyti, galima drąsiai teigti, kad „naujo“ paskirstymo investicijų portfelio kreivė yra daug stabilesnė, o tai ypač svarbu ilgalaikiam investuotojui.

Investavimo pagal „senąjį“ ir „naująjį“ metodus rezultatai

Mėlyna Agresyvus „naujas“ portfelio išskaidymo metodas

Juoda „Senasis“ portfelio išskaidymo metodas

Toliau pateikiame visų trijų pradžioje minėtų investicijų portfelių paskirstymo rezultatus. Kaip matome, visais trimis atvejais „naujas“ portfelio paskirstymas pirmiausia sumažino investicijų portfelio riziką matuojant ir standartinio nuokrypiu, ir maksimaliu kritimu nuo piko, taip pat neįžymiai padidindamas pelningumą.

Pagal amžiaus metodą, investuotojas į saugias finansines priemones turėtų investuoti tokią dalį portfelio, koks yra jo amžius, o likusią dalį paskirti rizikingoms turto klasėms.

IŠVADOS

Gerai išskaidytas investicijų portfelis tikrai

Strategija	Konsekvatyvioji, %		Subalansuota, %		Agresyvi, %	
	„senoji“	„naujoji“	„senoji“	„naujoji“	„senoji“	„naujoji“
Vidutinis metinis pelningumas	8,73	8,82	9,1	9,32	9,33	9,73
Standartinis nuokrypis	6,61	5,96	8,63	7,27	11,14	9,08
Maksimalus kritimas nuo piko	-14,86	-14,68	-27,47	25,67	-39,2	36,08

nepadės išvengti trumpalaikių nuostolių, tačiau aišku viena – tik turint plačiai, t. y. įvairiausiose turto klasėse, išskaidytą investicijų portfelį galima tikėtis pasiekti panašų ar net šiek tiek didesnę pelną ir susimąžinti bendrą portfelio riziką. Tai turėtų būti kiekvieno pradedančiojo investuotojo atspirties taškas. ■

ŽURNALO

WEBINARAS

DATA: GEGUŽĖS 23 D. 18 VAL.

Temos, lektoriai ir kainos tie patys kaip ir gegužės „Investuok“ seminario.

PIRMĄ KARTĄ!

Registracija į webinarą

<http://www.kurinvestuoti.lt/seminarai/>

ŽURNALO „INVESTUOK“ PRENUMERATORIAI WEBINARUI GALI PANAUDOTI SAVO NEMOKAMŲ SEMINARŲ LIMITĄ!